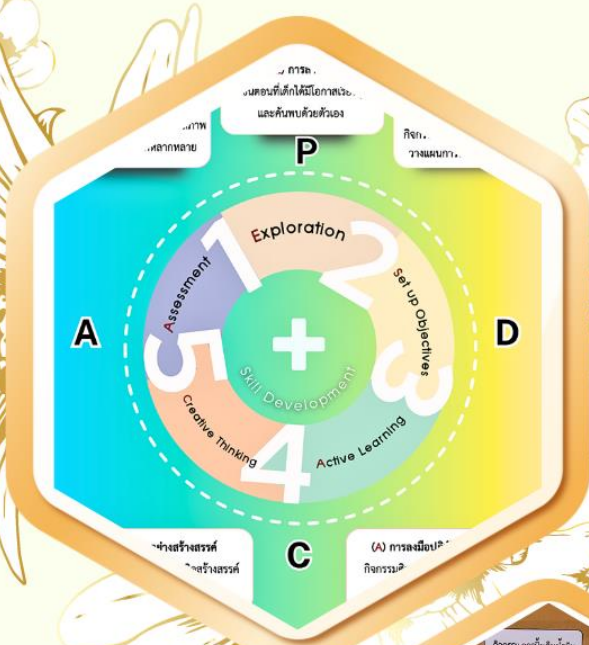

รายงาน

ผลงานวิจัย นวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (BEST PRACTICE)

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ระดับปฐมวัย (สำหรับครูผู้สอน)

นางสาวจาร์วี จำปรัตน์

ตำแหน่งครู
โรงเรียนวัดบางพูน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

รายงานผลการดำเนินงาน/นวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเข้าร่วมการคัดเลือกผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย (สำหรับครูผู้สอน) เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับเขตพื้นที่การศึกษาปฐมวัย เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 โดยได้นำเสนองานตามประเด็นดังนี้

ส่วนที่ 1 ความสำคัญของผลงานนวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่เป็น (Best Practice) ที่นำเสนอ

ส่วนที่ 2 จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3 กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ส่วนที่ 4 ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ

ส่วนที่ 5 ปัจจัยความสำเร็จ

ส่วนที่ 6 บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

ส่วนที่ 7 การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ส่วนที่ 8 การขยายต่อยอด หรือประยุกต์ใช้ผลงาน นวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติ

ผู้นำเสนอหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้คงจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับคณะกรรมการประเมินผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย (ครูผู้สอน) ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางพูน และขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่สนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจ จนผลงานประสบผลสำเร็จในครั้งนี้

นางสาวจาวี จำปรัตน์

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนวัดบางพูน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
รายงานการนำเสนอผลงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย (สำหรับครูผู้สอน)	
ส่วนที่ 1 ความสำคัญของผลนวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็น (Best Practice) ที่นำเสนอ	1
ส่วนที่ 2 จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน	2
ส่วนที่ 3 กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน	7
ส่วนที่ 4 ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ	9
ส่วนที่ 5 ปัจจัยความสำเร็จ	9
ส่วนที่ 6 บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)	12
ส่วนที่ 7 การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ	12
ส่วนที่ 8 การขยายผล ต่อยอด หรือประยุกต์ใช้ผลงาน นวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติ	13
ภาคผนวก	14

รายงานผลการดำเนินงาน/นวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ระดับปฐมวัย ประจำปีการศึกษา 2567

ชื่อผลงาน/นวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ระดับปฐมวัย

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s
เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย

The Effects of Creative Art Activities Using ESACA+s Learning Model
to Promote Self-Regulation Skills and Develop the Fine Motor Skills of Young Children

ผู้นำเสนอผลงาน นางสาวจาวี จำปีรัตน์

ตำแหน่ง ครู สถานศึกษา โรงเรียนวัดบางพูน

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ตำบล บางพูน อำเภอ เมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

รหัสไปรษณีย์ 12000 โทรศัพท์ 097-2347354

อีเมล Jarawee.jampeerat@gmail.com

เว็บไซต์โรงเรียน <http://www.bangpoonschool.ac.th/>

1. ความสำคัญของผลงานนวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็น (Best Practice) ที่นำเสนอ

การพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องวางรากฐานตั้งแต่ปฐมวัยแรกเกิดถึง 6 ปี ทักษะสมอง Executive Function (EF) เป็นการทำงานระดับสูงของสมองและควบคุมอารมณ์ ความคิด และการกระทำเพื่อกำกับตนเองให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย ช่วยให้เด็กคิดเป็น ทำงานเป็น เรียนรู้เป็น แก้ไขปัญหาเป็น อยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็น และต้องเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อฝึกให้เด็กได้คิดวางแผน แก้ไขปัญหา สิ่งสำคัญ คือ ควรคำนึงถึงการสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะระดับปฐมวัยที่ไม่ควรเร่งเรื่องอ่านเขียน ซึ่งเป็นการกดทับทักษะด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะทักษะความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา สุภาวดี หาญเมธี (2558) ได้กล่าวถึง ทักษะสมอง Executive Function (EF) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม 9 ทักษะ คือ กลุ่มทักษะพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะด้านความจำเพื่อใช้งาน ทักษะด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง และทักษะด้านการยืดหยุ่นความคิด กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ได้แก่ ทักษะด้านการจดจ่อใส่ใจ ทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ และทักษะด้านการติดตามประเมินตนเอง และกลุ่มทักษะปฏิบัติ ได้แก่ ทักษะด้านการริเริ่ม และลงมือทำ ทักษะด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการและทักษะด้านการมุ่งเป้าหมาย เมื่อเด็กได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะทางสมอง จะเป็นการช่วยสร้างพฤติกรรมเชิงบวกและเลือกตัดสินใจในทางที่สร้างสรรค์ ดังนั้นการพัฒนาทักษะสมองที่ถูกเวลาจึงเป็นเรื่องสำคัญ

ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดบางพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น เด็กส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เนื่องจากเด็กในระดับปฐมวัยยังไม่มีความคล่องตัวในการใช้กล้ามเนื้อ อาจเป็นเพราะเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเท่าที่ควรและเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ด้วยเหตุที่พ่อแม่ส่วนใหญ่แยกทางกันหรือทำงานพื้นที่ห่างไกล ด้วยสภาพการอบรมเลี้ยงดูจากทางบ้านที่มักไม่ปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจากการพึ่งพาเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ในการเล่น จึงทำให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย โดยเฉพาะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ซึ่งเกิดจากการขาดความคล่องตัวในการใช้มือประสานสัมพันธ์กับตา และกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ข้อมือไม่แข็งแรง ไม่สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว ตลอดจนการขาดพฤติกรรมกำกับตนเองด้วย จึงส่งผลทำให้เด็กขาดความสนใจและการควบคุมตัวเองในการทำกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียน จากที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กบางคนมีทักษะการกำกับตนเองน้อยขณะเรียนไม่ค่อยนั่งขาดทักษะการฟังที่ดี และมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่ครูกำลังสอนได้ไม่นาน จึงส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กและทำให้การจัดประสบการณ์ของครูไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เช่น งานวิจัยของจุฑาทิพย์ โอบอ้อมและพัชรนันท์ วงษ์วิชัยตม์ (2563) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทานชาดก ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานชาดกเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กมีพฤติกรรมกำกับตนเองที่สูงขึ้น การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก การจัดกิจกรรมศิลปะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การกำกับตนเองให้มีสมาธิจดจ่ออยู่กับกิจกรรมศิลปะจนบรรลุเป้าหมาย รวมถึงการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้

กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กเช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การปั้น การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมตามวัย กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้หลายด้าน เพราะธรรมชาติของกิจกรรมศิลปะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและจินตนาการอย่างอิสระเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง กิจกรรมศิลปะช่วยให้เกิดกระบวนการกลุ่มส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยการจัดกิจกรรมศิลปะที่ครูจัดขึ้น ครูจึงยับยั้งบทบาทไปเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้เด็กสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยครูจัดกิจกรรมทั้งแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว ในระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมครูคอยเป็นผู้กำกับดูแล กระตุ้นให้แรงเสริมและกำหนดเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จึงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้ สามารถพัฒนาให้เด็กดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความคิดอิสระ รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันให้มีความร่วมมือและเรียนรู้ที่จะคิดและตัดสินใจโดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จะเป็นแนวทางให้กับครูในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งช่วยส่งเสริมการกำกับตนเองและการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

2.1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

2.2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี ระดับชั้นอนุบาล 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดบางพูน จำนวน 29 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาค้นคว้าทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 สัปดาห์

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

ตัวแปรตาม คือ 3.1 พฤติกรรมการกำกับตนเอง

3.2 ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

1.1 ความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

หมายถึง ความสามารถในการบังคับใช้กล้ามเนื้อ มือ นิ้วมือ และประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่วมั่นคง โดยมีผู้ให้ความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ดังนี้

พรณี ช.เจนจิต (2558) กล่าวว่า ความสามารถในการบังคับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อแขน มือ และนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้สายตา (Foman and Fleet, 1908) เน้นว่าเป็นความสามารถในการปรับตัวที่เด็กมีทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงานใช้ชีวิตประจำวันได้ เช่น การช่วยตัวเอง การแต่งตัว การทำงานต่าง ๆ ตลอดจนการเล่น

1.2 ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

กล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นอวัยวะที่สำคัญหนึ่งในการได้ประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง การใส่ถอด กระดุม รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกรองเท้า งานศิลปะรวมทั้งการขีดเขียน เด็กใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้คล่องแคล่วจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกายให้ดีขึ้นเพราะกล้ามเนื้อมัดเล็กมีส่วนทำให้เด็กได้ใช้มือสำรวจ สังเกตจากการสัมผัสจับต้องในทุก ๆ กิจกรรม (อชิษฐาน พลศิลป์ศักดิ์กุล, 2556) ซึ่งการใช้มือเพื่อที่จะจับของเล่นและเรียนรู้ทักษะในการช่วยเหลือตนเองเช่นการกินอาหารและแต่งตัว

จรัส คำภารัตน์ (2541) กล่าวถึง การเริ่มต้นของการขีดเขียนในเด็กอนุบาล จะขีดเขียนลากไปมาซึ่งการเขียนแบบนี้ถือว่าเป็นขั้นเริ่มต้นแล้ว เป็นการแสดงออกถึงความคิดโดยต้องใช้ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการบังคับควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

กีเซล (Gesell) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกายว่าการเติบโตของเด็ก จะแสดงออกเป็นพฤติกรรม พัฒนาการทางร่างกาย หมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัตถุต่าง ๆ เช่น การเล่น การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถด้านการใช้สายตา และการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน เพื่อบังคับส่วนต่างๆ ของร่างกาย

2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้นมุ่งเน้นให้เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม จิตใจและสติปัญญา โดยมีนักการศึกษาให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

เลิศ อานันท์นะ (2555) กล่าวว่า ศิลปศึกษา หมายถึง เป็นการนำกิจกรรมทางศิลปะมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.2 พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางศิลปะ เป็นพัฒนาการควบคู่ทั้งด้านความคิดและทักษะ ในเด็กมีความพิเศษกว่าของผู้ใหญ่ในเรื่องความสามารถทางด้านร่างกายในส่วนองระบบประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว รวมทั้งความสามารถด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการซึ่งมีผลต่อพัฒนาการด้านอารมณ์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง (Self-Regulation)

3.1 ความหมายของการกำกับตนเอง

การกำกับตนเอง (Self-Regulation) เป็นแนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญา ทางสังคม (Social Cognitive Theory) ซึ่ง Bandura (1986: 24 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงจากการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง ซึ่งความสามารถในการดำเนินการดังกล่าวนี้

สรุปได้ว่า การกำกับตนเอง หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยควบคุมตนเองโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้

3.2 ความสำคัญของการกำกับตนเอง

การกำกับตนเองเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันระหว่าง ความคาดหวัง ความเป็นจริง พฤติกรรมในการกำกับตนเองเป็นพื้นฐานที่มั่นคงภายในจิตใจ บุคคลที่สามารถกำกับตนเองได้ในชีวิตประจำวัน มีความสามารถจัดการการรับรู้ของตนเองหรือการรับรู้ความสามารถจากบุคคลอื่น พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นเป้าหมายที่เด่นชัดและการปรับตัวสู่พฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน (Hoyle, 2010, อ้างถึงใน สิริินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู, 2557) การส่งเสริมความสามารถด้านการกำกับตนเองมีความสำคัญมากในเด็กปฐมวัย เป็นเป้าหมายประการหนึ่งของการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการกำกับตนเอง คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน ระหว่าง ความคาดหวังและสิ่งที่ตนเองลงมือทำได้จริง สามารถเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อความสามารถในการควบคุมความคิด หรือพฤติกรรมไปด้วยกันเพื่อที่จะพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของตนเองในชีวิตประจำวัน

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง

4.1 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวทือตสกีและทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามหลักการ 5 ขั้นตอน คือ ESACA+s เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง

4.1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา

Bandura (อ้างถึงใน สิริินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู, 2557) นักจิตวิทยา ชาวแคนาดา เป็นผู้นำทางทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม โดยการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 องค์ประกอบคือ พฤติกรรม (Behavior) บุคคล (Person) และสภาพแวดล้อม (Environment) และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ในการกำกับตนเองประกอบด้วยกระบวนการย่อย 3 กระบวนการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-observation) กระบวนการตัดสิน (Judgment process) กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา จึงมีหลักการดังนี้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถที่เด็กตระหนักรู้ภายในตนเองต่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง คำนึงถึงความพร้อม ความสนใจของตนเองในการทำกิจกรรม จนสำเร็จ และเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการทางปัญญา (Cognition) การจูงใจ (Motivation) อารมณ์ (Emotion) และปัจจัยทางสังคม (Social factors) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้บรรลุผลโดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน โดยใช้หลักการการพัฒนาการกำกับตนเองในด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ และการประเมินตนเองด้านสติปัญญาและอารมณ์ในการเรียนรู้

4.1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

Piaget (อ้างถึงใน สิริินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู, 2557) ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมการได้ลงมือปฏิบัติซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญานั้นจะได้รับการพัฒนาขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะการส่งเสริมประสบการณ์การถ่ายทอดความรู้ทางสังคมและกระบวนการพัฒนาความสมดุล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้พัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กระบวนการดูดซึมประสบการณ์เดิม การปรับโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ให้เกิดความสมดุลระหว่างการรับรู้ประสบการณ์เก่าและใหม่ เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจนเกิดเป็น การเรียนรู้ของตนเองในการสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้และ การนำเสนอการเรียนรู้

4.1.4 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

จากหลักการสำคัญในแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน ได้ออกแบบและจัดทำกระบวนการในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การสำรวจ (E = Exploration) ขั้นตอนที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้และค้นพบด้วยตัวเองผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่างๆ จากการใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจเรียนรู้ในการทำกิจกรรม โดยมีครูคอยตั้งคำถาม การใช้เพลง การเล่านิทาน ฯลฯ การแนะนำอุปกรณ์

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้คือขั้นที่ทำให้เด็กอยากรู้ อยากเรียน เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม

2) การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนที่เด็กต้องกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อออกแบบและวางแผนการทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเลือกวัสดุและอุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจและความสามารถตามศักยภาพของตนเอง

3) การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามที่ได้สำรวจและตั้งเป้าหมายไว้ เพื่อฝึกฝนทักษะต่างๆ ที่ตรงกับความสนใจและความสามารถตามศักยภาพของตนเอง ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กได้คิด วางแผน ออกแบบ ในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สังเกตการปฏิบัติการทำงานของตนเองเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ

4) การคิดอย่างสร้างสรรค์ (C = Creative Thinking) ขั้นตอนที่เด็กสร้างความคิดใหม่ๆ โดยเด็กมีเสรีภาพในการเลือกใช้วัสดุและวิธีการสร้างสรรค์ตามความคิดของตนเองและนำเสนอผลงาน โดยการบอกเล่า และซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อน วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ มีเอกลักษณ์และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

5) การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนที่เด็กประเมินผลงานจากพฤติกรรม การแสดงออกของตนเองว่ามีความสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้ระดับความพึงพอใจการให้เด็กสะท้อนความคิดจากผลงานศิลปะของตนเองผ่านการสนทนาในขั้นนี้เพื่อให้เด็กวัดและประเมินความก้าวหน้าจากผลงานที่ได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

เครื่องมือที่ใช้

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 12 กิจกรรมและชุดฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การปั้น การขยำ การฉีก/ตัด/ปะ การร้อยลูกปัด/หลอด การประดิษฐ์จาก เศษวัสดุ จำนวน 5 กิจกรรม
2. แบบประเมินพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
3. แบบบันทึกคะแนนการพัฒนาศักยภาพในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความสามารถในการควบคุม การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา และการรับรู้โดยใช้การสัมผัส
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กและผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนหลังจากการใช้ชุดฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

3. กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การออกแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยครั้งนี้ มีกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และตัวบ่งชี้ พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3–6 ปี) หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

3.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองและกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย

3.3 ศึกษากระบวนการแผนการดำเนินงาน PDCA

3.4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์กำหนดเนื้อหาของกิจกรรมเพื่อนำมาสร้างกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย

3.5 สร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 แผนและชุดฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การปั้น การขยำ การฉีก/ตัด/ปะ การร้อยลูกปัด/หลอด การประดิษฐ์จาก เศษวัสดุ จำนวน 5 กิจกรรม

3.6 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ไป (PLC) ร่วมกับครูปฐมวัยในโรงเรียน ร่วมกันวิเคราะห์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาพัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2

3.7 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นแบบสังเกตมุ่งวัดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการกำกับตนเอง 4 ด้าน คือ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินใจ การตอบสนองต่อตนเอง

3.8 สร้างและพัฒนาแบบบันทึกคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความสามารถในการควบคุม การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การรับรู้ โดยใช้การสัมผัส

3.9 วิเคราะห์แบบประเมินพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยและวิเคราะห์คะแนนแบบบันทึกคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย รายบุคคล หากพบผู้เรียนที่ไม่ผ่านการพัฒนาต้องให้ได้รับการพัฒนาจนกว่าผู้เรียนจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3.10 สอบถามความพึงพอใจของเด็กและผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานด้วยกระบวนการ PDCA ดังนี้

3.1.1 วางแผน (P - Plan)

วางแผนการทำงาน ดำเนินการโดยวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการสังเกต ศึกษาหลักสูตรปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และตัวบ่งชี้ พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดขั้นตอนกระบวนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ดังนี้

ขั้นการสำรวจ Exploration (E) ให้เด็กได้สำรวจวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมศิลปะ เช่น สี ดินน้ำมัน แป้งโดว์ กระดาษ กรรไกร ฯลฯ จัดมุมให้เด็กได้ลองใช้วัสดุต่างๆ และดูว่าพวกเขาสนใจอะไรบ้าง

ขั้นการตั้งวัตถุประสงค์: Set up Objectives (S) เด็กต้องกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อออกแบบและวางแผนการทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเลือกวัสดุและอุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจและความสามารถตามศักยภาพของตนเอง

3.1.2 ขั้นลงมือปฏิบัติ (D - Do)

ครูจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s ดังนี้

ขั้นการลงมือทำ: Active Learning (A) ให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมตามที่ได้สำรวจและตั้งเป้าหมายไว้ โดยมีครูคอยสนับสนุนและให้คำแนะนำ

ขั้นการคิดอย่างสร้างสรรค์: Creative Thinking (C) ครูกระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม โดยให้เด็กลองคิดหาวิธีใหม่ๆ หรือเพิ่มรายละเอียดในงานศิลปะของตนเอง

3.1.3 ตรวจสอบและประเมินผล (C - Check)

ขั้นการประเมินผล Assessment (A) ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของเด็กผ่านการสังเกต การสนทนา และการสะท้อนผลจากกิจกรรมที่ทำ

3.1.4 ขั้นนำไปใช้ (A - Action)

นำผลการประเมินที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผล มาพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น หรือหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำไปพัฒนาทักษะกระบวนการคิดให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น นำมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมในครั้งต่อไป

4. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ

4.1 ผลการดำเนินงาน

จากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ให้กับเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน พบว่า

1. เด็กมีพฤติกรรมการกำกับตนเอง การตั้งเป้าหมาย การสังเกตตนเอง การตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองสูงขึ้น อีกทั้งมีสมาธิจดจ่อ มีความมุ่งมั่นสนใจอยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่อง
2. เด็กมีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความสามารถในการควบคุม การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาและการรับรู้โดยใช้การสัมผัสสูงขึ้นก่อนการจัดกิจกรรม

4.2 ผลสัมฤทธิ์

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

พฤติกรรมกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	คะแนน			ก่อน การจัดการเรียนรู้		ร้อยละ	คะแนน			หลัง การจัดการเรียนรู้		ร้อยละ
	3	2	1	(x)	S.D.		3	2	1	(x)	S.D.	
ด้านการตั้งเป้าหมาย	20	7	2	4.62	0.61	92.41	24	4	1	4.79	0.48	95.86
ด้านการสังเกตตนเอง	21	6	2	4.66	0.60	93.10	23	5	1	4.76	0.50	95.17
ด้านการตัดสินใจ	19	5	3	4.59	0.68	91.85	24	4	1	4.79	0.48	95.86
การตอบสนองต่อตนเอง	23	4	2	4.72	0.58	94.48	25	3	1	4.83	0.46	96.55

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

การทดสอบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	n	คะแนน			ก่อน การจัดการเรียนรู้		ร้อยละ	คะแนน			หลัง การจัดการเรียนรู้		ร้อยละ
		0	1	2	(x)	S.D.		0	1	2	(x)	S.D.	
1. ด้านความคล่องแคล่ว	29	-	18	11	4.62	0.49	92.41	-	25	3	4.89	0.31	97.86
2. ด้านความยืดหยุ่น	29	-	19	10	4.66	0.48	93.10	-	26	3	4.90	0.30	97.93
3. ด้านความสามารถในการควบคุม	29	-	17	12	4.59	0.49	91.72	-	24	5	4.83	0.38	96.55
4. ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา	29	-	19	10	4.66	0.48	93.10	-	25	4	4.86	0.34	97.24
5. ด้านการรับรู้โดยการสัมผัส	29	-	18	11	4.62	0.49	92.41	-	26	3	4.90	0.30	97.93

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กในการจัดการเรียนการสอนหลังจากการใช้กิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

ที่	รายการ	(x)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการจัดการเรียนรู้		3.50	0.49	มาก
1	เด็กชอบเรียนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพราะขั้นตอนการสอนของครูสนุกสนาน	5.00	0.00	มาก
2	เด็กชอบเรียนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่ครูจัดให้ เพราะได้เป็นผู้ออกแบบผลงานด้วยตนเอง	4.93	0.25	มาก
3	เด็กชอบเรียนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพราะได้ทำ กิจกรรมด้วยตนเองทุกครั้ง	4.97	0.18	มาก
4	เด็กชอบเรียนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพราะได้ วางแผน ทำ และนำเสนองานให้เพื่อนและครูฟัง	5.00	0.00	มาก
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้		4.00	0.49	มาก
6	เด็กชอบวัสดุและอุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา	5.00	0.00	มาก
7	เด็กมีความสุขและสนุกเมื่อได้ทำกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์	4.93	0.25	มาก
8	เด็กอยากทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และรู้สึกดีใจทุก ครั้งเมื่อได้เห็นผลงานของตนเอง	4.97	0.18	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรม		3.50	0.49	มาก
9	เด็กชอบวางแผนและออกแบบผลงานด้วยตนเอง	4.93	0.25	มาก
10	เด็กชอบที่ครูให้ประเมินตนเองในการทำกิจกรรมศิลปะ	4.97	0.18	มาก

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนหลังจากการใช้
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	N	ค่าเฉลี่ย	SD	ร้อยละ	เกณฑ์การประเมิน
1. ด้านความคล่องแคล่ว (หมายถึงความชำนาญในการใช้มือและนิ้วได้ อย่าง คล่องแคล่วในการปฏิบัติกิจกรรม)	29	4.61	0.67	92.14	มากที่สุด
2. ด้านความยืดหยุ่น (หมายถึงความสามารถในการ เคลื่อนไหวนิ้ว และมือได้เต็มขีดจำกัดของการเคลื่อนไหว นั้นๆ)	29	4.50	0.73	90.00	มากที่สุด

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	N	ค่าเฉลี่ย	SD	ร้อยละ	เกณฑ์การประเมิน
3. ด้านความสามารถในการควบคุม (หมายถึง ความสามารถควบคุมการใช้ กล้ามเนื้อนิ้ว และมือได้โดยขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ที่กำหนดให้หรือการปฏิบัติ กิจกรรม)	29	4.54	0.73	90.71	มากที่สุด
4. ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา (หมายถึงความสามารถการใช้มือและมือ ปฏิบัติ กิจกรรม ร่วมกันกับการมองเห็น)	29	4.82	0.38	96.43	มากที่สุด
5. ด้านการรับรู้โดยการสัมผัส (หมายถึง ความสามารถในการเขียนเมื่อเด็ก ควบคุมข้อมือและกล้ามเนื้อนิ้วมือ)	29	4.75	0.51	95.00	มากที่สุด

4.3 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางพูนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s มีพฤติกรรมการทำงานกับตนเอง ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การสังเกตตนเอง การตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองสูงขึ้น อีกทั้งมีสมาธิจดจ่อ มีความมุ่งมั่นสนใจอยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่องที่ดีขึ้น

2. เด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางพูนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s มีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ ด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความสามารถในการควบคุม การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา และการรับรู้โดยใช้การสัมผัสที่ดีขึ้น

3. โรงเรียนมีแนวทางในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

5. ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ทำให้วิธีการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ประสบผลสำเร็จ คือ

1. คณะครู เด็กทุกคนให้การสนับสนุนและร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน
2. ครูมีความมุ่งมั่น ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก
3. ผู้ปกครองให้การร่วมมือสนับสนุนในการจัดหาสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม
4. เด็กปฐมวัยมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงานและมีพฤติกรรมและพัฒนาการที่ดีขึ้น
5. มีการประเมินพัฒนาการและปรับปรุงผลการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

6. บทเรียนที่ได้รับ

1. เด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรมการกำกับตนเองดีขึ้น หลังจากจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านความคล่องแคล่ว ด้านความยืดหยุ่น ด้านความสามารถในการควบคุม ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาและด้านการรับรู้โดยใช้การสัมผัสได้ดีขึ้น
3. เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ดีขึ้น พร้อมทั้งจะเรียนรู้ในระดับต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ สนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และกล้าแสดงออก
5. เด็กสามารถนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับครูปฐมวัยในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ซึ่งการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ครูปฐมวัยควรศึกษาคู่่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และสามารถปรับเปลี่ยนสื่อการสอน ให้มีความเหมาะสมกับบริบทห้องเรียน โรงเรียนของตนเองได้
2. การเตรียมสื่อการสอนในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย มีจำนวนที่เพียงพอต่อเด็กในห้องเรียน เพื่อให้เด็กได้สร้างสรรค์การตั้งเป้าหมายและวางแผนชิ้นงานได้กว้างขึ้น

การนำผลงานไปประยุกต์ใช้และแนวทางการพัฒนาเพิ่มเติม

1. ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ESACA+s ไปใช้พัฒนาตัวแปรอื่นๆ ควบคู่กันไป เช่น ความสามารถในการเข้าใจและการเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

7. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

7.1 การเผยแพร่

1. เผยแพร่ผลงานวิชาการหน้าเพจ โรงเรียนบ้านวัดบางพูน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

7.2 รางวัลที่ได้รับ

1. ได้รับรางวัลเหรียญเงินจากกิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน ระดับชั้นปฐมวัย งานมหกรรมส่งเสริมทักษะนักเรียน เรียนดี มีความสุข ปีการศึกษา 2566
2. ได้รับรางวัลครูต้นแบบการจัดการเรียนการสอน ประจำปี 2566 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

8. การขยายต่อยอด หรือประยุกต์ใช้ผลงาน นวัตกรรมหรือวิธีที่ปฏิบัติ

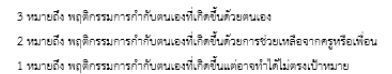
1. สร้างกลุ่มไลน์และเชิญผู้ปกครองนักเรียนทุกคนเข้ากลุ่มไลน์ เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร และแสดงผลงานให้ผู้ปกครองได้รับชม
2. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ลงกลุ่มไลน์นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ประชาสัมพันธ์ ลงเพจ Facebook: โรงเรียนวัดบางพูน
4. เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียนวัดบางพูน

การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ และโรงเรียนวัดบางพูน ได้รับการยอมรับ เผยแพร่ผลงานความรู้ของโรงเรียนให้กับท่านผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คุณครูในโรงเรียน กลุ่มเพื่อนครูปฐมวัย ผู้ที่สนใจ รวมไปถึงผู้ปกครองและชุมชน จนเป็นที่ยอมรับในการนวัตกรรมการหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ระดับปฐมวัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

- จรัส คำภารัตน์. (2541). การสอนศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: เวิลด์ มีเดีย.
- จุฑาทิพย์ โอบอ้อม และพัทธนันท์ วงษ์วิชัยตุ้ม. (2563). การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมในการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทานชาดก. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น 6(2), เลขหน้า 103 -113.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิรินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู. (2557). “การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอกพิมพ์ไทยจำกัด.
- อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล. (2546, กุมภาพันธ์). กระตุ้นกล้ามเนื้อมัดเล็กเสริมสร้างสติปัญญา.บันทึกคุณแม่. 9(118): 110-114.
- Gesell, Arnold. (1940). *The First Five Years of life: A Guide to the Study of the Preschool Child*. New York: Harper.
- Hoyle, R. H. (2010). *Handbook of Personality and Self-Regulation*. West Sussex: Blackwell.

[illegible]

ผลงานวิจัย นวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ
(BEST PRACTICE)

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ระดับปฐมวัย (สำหรับครูผู้สอน)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน